

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/56/2024
Identifikačné číslo spisu:	4119010426
Dátum vydania rozhodnutia:	15.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4119010426.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci obvineného K. U., pre pokračovací zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 15. októbra 2024 v Bratislave, o dovolaní obvineného K. U. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 27. októbra 2021, sp. zn. 2To/63/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného K. U. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Nitra (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 4. júna 2020, sp. zn. 1T/11/2019 uznal obvineného K.R. U. a obvineného T. P. vinnými z pokračovacieho zločinu poisťovacieho podvodu podľa § 223 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v bode 1)

dňa 10. októbra 2013 po vzájomnej dohode na pobočke O. - I. N. a.s. v D. D. K. U. nahlásil úmyselne vyvolanú škodovú udalosť z havarijného poistenia poisteného T. P., podľa ktorej dňa 9. októbra 2013 o 19.00 hod. v Hainburgu v Rakúskej spolkovej republike došlo neznámou osobou k poškodeniu zaparkovaného vozidla Mercedes-Benz CLS, EČ: R.-V., ktorého vlastníkom bola v tom čase leasingová spoločnosť P. F. H., a.s., J. a držiteľom T. P., následne na preukázanie vynaložených nákladov za opravu predmetného vozidla nestotožnená osoba poverená K. U. do poisťovne predložila fiktívnu faktúru zo spoločnosti O. s.r.o., so sídlom Š. č. XX, R. v celkovej výške 7 692,87 Eur, pričom po vyplatení poisťovnej udalosti spoločnosťou O. - I. N. a.s. T. P. v celkovej výške 7 308,23, Eur boli do poisťovne opakovane doložené fiktívne doklady za opravu vozidla spoločnosťou U. O. s.r.o., so sídlom K.. W.. Š. č. X, Ž. v celkovej výške 7 691,97 Eur, ktoré boli nepravdivé, nakoľko reálne náklady na opravu vozidla

boli vyššie, pričom je vylúčené, aby k poškodeniu predmetného vozidla došlo spôsobom deklarovaným poisťovni, čím spôsobili O. - I. N. a.s., so sídlom A. W. č. X, D. škodu vo výške 7 308,23 Eur,

v bode 2)

dňa 4. apríla 2014 po vzájomnej dohode z mailovej adresy R.@P. na pobočku O. - I. N. a.s. D. nestotožnená osoba poverená K. U. zaslala kópiu hlásenia z úmyselne vyvolanej škodovej udalosti z havarijného poistenia poisteného T. P., podľa ktorej dňa 27. marca 2014 o 21.30 hod. na presne nezistenom mieste v Bratislave v Petržalke s vozidlom Mercedes-Benz CLS, EČ: R-XXXXX, ktorého vlastníkom bola v tom čase leasingová spoločnosť P. F. H., a.s., J. jeho držiteľ T. P. narazil do betónového múru, následne na preukázanie vynaložených nákladov za opravu predmetného vozidla nestotožnená osoba poverená K. U. do poisťovne predložila fiktívne faktúry zo spoločnosti N. V. s.r.o. Ž. vo výške 5 051,05 Eur, zo spoločnosti K. P. R., s.r.o., R. vo výške 1 397,31 Eur a zo spoločnosti I. Q. Z. a.s., R. vo výške 416,40 Eur za odtiahnutie vozidla, na základe ktorých bolo spoločnosťou O. - I. N.V. a.s. vyplatené poistné plnenie T. P. v celkovej výške 6 521,52 Eur, pričom je vylúčené, aby k poškodeniu predmetného vozidla došlo spôsobom opísaným v dokladoch predložených do poisťovne, čím spôsobili O. - I. N. a.s. so sídlom A. W. č. X, D. škodu vo výške 6 521,52 Eur.

Obvinenému K. U. podľa § 223 ods. 3 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona, nezistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil okresný súd trest odňatia slobody vo výmere tri roky.

Okresný súd obvinenému K. U. podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona výkon uloženého trestu podmienčne odložil a zároveň určil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd prvého stupňa určil skúšobnú dobu obvinenému K. U. vo výmere štyri roky a podľa § 51 ods. 4 písmeno j) Trestného zákona mu uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Obvinenému T. P. okresný súd podľa § 223 ods. 3 Trestného zákona, zistiac poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Trestného zákona, nezistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, postupom podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere dva roky.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obvinenému T. P. súd prvého stupňa výkon uloženého trestu podmienčne odložil a podľa § 50 ods. 2 Trestného zákona mu určil skúšobnú dobu vo výmere tri roky.

Zároveň okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvineným povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenú spoločnosť O. - I. N., a.s., so sídlom: A. W. X, XXX XX D., IČO: XX XXX XXX spôsobenú škodu vo výške 13 829,75 Eur.

Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 27. októbra 2021, sp. zn. 2To/63/2020 odvolanie obvineného K. U. podľa § 319 Trestného poriadku zamietol, ako nedôvodné.

II.

Dovolenie

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Nitre podal 10. júna 2024 obvinený K. U. dovolanie prostredníctvom obhajcu, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. a), písm. e) Trestného poriadku.

Obvinený v dovolaní uviedol, že podanie dovolania potom, čo bolo rozhodnuté o dovolaní v tej istej veci jeho odmietnutím je prípustné, ak je podané z iných dovolacích dôvodov, ako boli uplatnené a sú splnené

aj ostatné náležitosti dovolania. V súvislosti so skoršie podaným dovolaním poukázal na to, že toto dovolanie podal z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, a tiež na nález Ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 336/2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 9. júla 2016, sp. zn. 6 Ndt 16/2016 rozhodol o odňatí trestnej veci vedenej voči obvinenému Okresnému súdu Nitra a jej prikázaní Okresnému súdu Banská Bystrica. Z uvedeného vyplýva, že žiadny súd so sídlom v Nitrianskom kraji nie je oprávnený rozhodovať o právnych veciach týkajúcich sa obvineného. Aj napriek preukázanej zaujatosti v tejto trestnej veci rozhodoval nielen Okresný súd Nitra, ale aj Krajský súd v Nitre, a to aj potom, ako sa tieto súdy stali nepríslušné na prejednávanie právnych vecí týkajúcich sa obvineného. Z tohto dôvodu je akékoľvek ich rozhodnutie rozhodnutím nepríslušného súdu v nezákonnom zložení. Rozsudok okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu sú poznačené takou vadou, ktorú nemožno odstrániť. V kontexte všetkých skutočností mohli byť naplnené aj iné dovolacie dôvody ako len tie, na ktoré poukázal obvinený.

Obvinený v súvislosti s požiadavkou jasného a jednoznačného odôvodnenia súdnych rozhodnutí poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 28/07, a v súvislosti s nestrannosťou súdu na nález sp. zn. III. ÚS 16/00 a sp. zn. IV. ÚS 38/09. Obvinený dal do pozornosti tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2002, sp. zn. Ndt 58/02, podľa ktorého súdne konania a rozhodnutia majú byť nielen objektívne a nestranné, ale objektívnymi a nestrannými sa majú javiť aj navonok.

Okolnosť, či vec prejednal a rozhodol súd v zákonnom zložení je povinný súd skúmať z úradnej povinnosti a nedostatok v zložení súdu je podstatnou vadou konania a dôvodom prípustnosti dovolania podľa Trestného poriadku. V tomto smere obvinený zdôraznil čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti obvinený žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. e) Trestného poriadku v platnom znení, a aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Nitre z 27. októbra 2021, sp. zn. 2 To 63/2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 4. júna 2020, sp. zn. 1T/11/2019 a prikázal príslušnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“) podaním z 10. júla 2024, v ktorom uviedol, že dovolacie dôvody uvedené v dovolaní obvineného nie sú naplnené, nakoľko rozhodnutie o odňatí a prikázaní veci z 27. októbra 2021, sp. zn. 2 To 63/2020, na ktoré poukazuje obvinený sa týka inej trestnej veci. Zároveň skonštatoval, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2023, sp. zn. 4 Tdo 48/2022 bolo odmietnuté predchádzajúce dovolanie obvineného. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

K vyjadreniu prokurátora obvinený v podaní z 22. júla 2024 uviedol, že k vydaniu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým bolo konštatované odňatie veci Okresnému súdu Nitra a jeho prikázanie inému miestne príslušnému súdu došlo 7. júla 2016. K prejednaniu trestnej veci pod sp. zn. 1T/11/2019 na Okresnom súde Nitra došlo začiatkom roku 2019. Skutkové a právne okolnosti, ktoré odôvodnili postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v roku 2016 boli však prítomné aj v priebehu roku 2019. Samotný Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že hoci by nemuseli byť vylúčení všetci sudcovia, tak je v prípade týchto pochybností potrebné v záujme vylúčenia akýchkoľvek vážnych pochybností rozhodnúť o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaní inému súdu toho istého druhu a stupňa, na ktorom vznik takýchto pochybností nehrozí.

Obvinený prostredníctvom svojho právneho zástupcu v podaní z 25. júla 2024 tiež uviedol, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. júla 2016, sp. zn. 6 Ndt 16/2016 jednoznačne ustanovuje nepríslušnosť súdov v Nitrianskom kraji vo veciach týkajúcich sa obvineného, a to z dôvodu

preukázanej zaujatosti celého súdneho obvodu. Sudkyňa JUDr. Ľubica Libantová Medvecká sa v minulosti opakovane vylúčila z rozhodovania v trestných veciach obvineného a jeho rodiny pre svoju zaujatosť. Napriek tejto skutočnosti sa v súčasnom konaní podieľa na rozhodovaní ako predsedníčka senátu. Podľa názoru obvineného sa týmto stalo rozhodovanie Krajského súdu v Nitre nezákonným, nakoľko došlo k závažnému porušeniu zásady nestrannosti sudcov. Ohľadne nestrannosti sudcov obvinený poukázal na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 24/05 a sp. zn. III. ÚS 198/09. Zdôraznil, že vo svojom dovolaní uvádza nové dovolacie dôvody, ktoré neboli predmetom predchádzajúceho dovolania, čo je v súlade s § 371 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. e) Trestného poriadku. Obvinený opätovne poukázal na čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2002, sp. zn. Ndt 58/02.

Obvinený sa vyjadril aj ďalším podaním z 1. augusta 2024 prostredníctvom obhajcu a dal v ňom do pozornosti rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Mucha proti Slovenskej republike z 25. novembra 2021 (sťažnosť č. 63703/19), ktoré je totožné s jeho prípadom v tom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo výrazne ovplyvnené dôkazmi a výpoveďou spoluobvineného P.. V tomto rozhodnutí sa jasne uvádza, že takéto rozhodovanie môže podkopať dôveryhodnosť rozsudkov a porušuje právo na spravodlivý súdny proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tento princíp bol porušený aj v prípade obvineného, keď rozhodnutia súdov boli založené na dôkazoch poskytnutých spoluobvineným, čím sa narušila zásada nezávislého a nestranného súdnictva. V prípade obvineného bolo rozhodnuté o prijatí vyhlásenia o vine spoluobžalovaného. Sice bolo vykonané dokazovanie k vine obvineného U., ale len čisto formalisticky, čím došlo k zásadnému porušeniu princípu nestranného súdu. O vine obvineného U. teda rozhodoval zaujatý sudca, pretože prijal vyhlásenie o vine iného spoluobžalovaného. Z toho dôvodu bola porušená právo obvineného na spravodlivý súdny proces a prezumpcia nevinu, čím boli naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. e) Trestného poriadku.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku (§ 382 písm. c) Trestného poriadku).

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu

predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom, a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku), ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Vo vzťahu k obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je potrebné v prvom rade uviesť, že námietka o nepríslušnosti súdu sa musí vždy vzťahovať na jeho konečné rozhodnutie. Vyplyva to zo znenia tohto ustanovenia, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd. V rámci tohto dovolacieho dôvodu tak nemožno úspešne namietkať, že súd mal po podaní obžaloby vec postúpiť z dôvodu nedostatočných skutkových zistení pre prokurátorom použitú právnu kvalifikáciu inému súdu. Ak by ale bol súdmi nižšieho stupňa zistený skutok nesprávne právne posúdený a pri jeho správnej kvalifikácii by bol na prejednanie veci podľa § 14 až § 17 Trestného poriadku v spojení s § 280 ods. 1 Trestného poriadku príslušný iný súd, takáto chyba by bola subsumovateľná len pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a nie aj pod dôvod podľa písm. a) tohto ustanovenia, keďže prvý z nich by mal v takom prípade postavenie *lex specialis* (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 27/2020).

Vecná príslušnosť je upravená v ustanovení § 15 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého konanie v prvom stupni vykonáva okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť, túto posudzuje súd samostatne, a to vždy vo vzťahu k obžalobe, ktorá bola na tomto súde podaná. V súvislosti s posudzovaným prípadom možno poukázať na § 17 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný. V prípade, že trestný čin je spáchaný na viacerých miestach (tzv. distančné delikty) je daná príslušnosť niekoľkých súdov podľa ustanovenia § 20 Trestného poriadku. Ak je daná príslušnosť niekoľkých súdov, konanie vykonáva ten súd, na ktorom podal prokurátor obžalobu alebo ktorému bola vec postúpená nepríslušným súdom. Teda ktorýkoľvek z takto určených súdov má povinnosť konať, a tejto povinnosti sa nemôže zbaviť (okrem zákonných dôvodov), ak sa k nemu dostane obžaloba. Ďalej podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku keď súd zistí, že na prejednanie veci nie je príslušný, až po nariadení hlavného pojednávania, môže postúpiť vec len za podmienok uvedených v § 280 ods. 1 Trestného poriadku. Na rozdiel od štádia preskúmania obžaloby, je tak povinný vec rozhodnúť sám, ak ide iba o miestnu nepríslušnosť a obžalovaný ju do nariadenia hlavného pojednávania nenamietal. V týchto prípadoch základné právo na zákonného sudcu ustupuje právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. právu na jej prejednanie v primeranej lehote (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Zo skutkových viet napadnutého rozsudku okresného súdu jasne vyplýva, že stíhané skutky boli obvinenými spáchané v Banskej Bystrici, Bratislave, pričom zainteresované na skutkoch boli spoločnosti sídliace v Žiline a v Nitre. Je teda nepochybné, že miestne príslušnými na prejednanie a rozhodnutie dotknutej trestnej veci by podľa § 20 Trestného poriadku boli niekoľké sudy. Prokurátor však podal obžalobu na Okresný súd Nitra, čo znamená, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie dotknutej trestnej veci bol v súlade s ustanovením § 20 Trestného poriadku Okresný súd Nitra. V konečnom dôsledku teda možno jednoznačne skonštatovať, že v trestnej veci obžalovaného K. U. konal v prvom stupni vecne aj miestne príslušný súd.

V kontexte vyššie uvedeného dovolací súd za ďalšie poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu zo 4. novembra 2020, sp. zn. 3 Ndt 25/2020 (č. l. 794 - 798), v ktorom rozhodoval o návrhu obvineného na odňatie a prikázanie veci, a ktorým z tam uvedených dôvodov trestnú vec obvineného neodňal Krajskému súdu v Nitre. Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že: „.....sudcovia Krajského súdu v Nitre pôsobiaci v rámci trestnoprávneho kolégia označeného súdu sa k predloženému návrhu všetci zhodne vyjadrili v podstate tak, že obžalovaného ani jeho rodinu nepoznajú, k jeho trestnej veci nemajú žiadny vzťah a necítia sa byť zaujatí. S poukazom na uvedené najvyšší súd nezistil dôvody na vylúčenie všetkých sudcov označených súdov (vylúčenie všetkých sudcov daného súdu je základnou podmienkou na konštatovanie možného zaujatého konania a rozhodovania príslušného súdu) podľa § 31 Trestného poriadku z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní, a teda nezistil ani danosť podmienok na odňatie predmetnej veci z jeho jurisdikcie. Obžalovaný v návrhu na odňatie veci navyše dostatočne presvedčivo nevysvetlil, z akých dôvodov namieta všetkých sudcov krajského súdu. Preto najvyšší súd môže len predpokladať, že má obavu z ich prípadného zaujatého postupu voči nemu. K tomu je však potrebné uviesť, že skoršie uznesenia najvyššieho súdu, na ktorých obsah obžalovaný poukázal v podanom návrhu na odňatie a prikázanie veci, sa zaoberali takmer výlučne totožným predmetom, a síce údajným nepriateľským vzťahom sudkyne Mgr. Pamely Záleskej vo vzťahu k matke obžalovaného, resp. jej obhajcovi. V tejto súvislosti je ale dôležitou skutočnosť, že Mgr. Pamela Záleská vykonáva už od 1. novembra 2018 funkciu sudkyne na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku, čiže už v čase podania obžaloby nepôsobila na súde nachádzajúcom sa v rámci územného obvodu Krajského súdu v Nitre. Najvyšší súd preto vyhodnotil argumentáciu obžalovaného ohľadom nepriateľského postoja sudcov Krajského súdu v Nitre voči jeho osobe ako za rýdzo špekulatívnu, ba priam konšpiračnú, nakoľko skutočne niet rozumného dôvodu domnievať sa, že by s poukazom na taký alebo onaký obsah jeho „sporu“ s Mgr. Záleskou (resp. výhrad, ktoré prezentovala v skorších konaniach voči menovanej sudkyňi matka obžalovaného) mal niektorý zo sudcov Krajského súdu v Nitre v úmysle teraz obžalovanému akýmkoľvek spôsobom škodiť. Len subjektívny pocit obžalovaného o možnom narušení objektivity rozhodovania súdu, bez priliehavých vecných a relevantných argumentov nemôže byť dôvodom na vylúčenie sudcov z konania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku a teda ani dôležitým dôvodom na odňatie veci. Najvyšší súd pritom len pre úplnosť považuje za potrebné poznamenať, že ním prezentované rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré boli vydané na podklade tam uvedených ústavných sťažností sa vôbec netýkali údajnej zaujatosti sudcov pôsobiacich v rámci územného obvodu Krajského súdu v Nitre. Tieto sa totiž zaoberali procesným postupom Okresného súdu Nitra a Krajského súdu v Nitre vo vzťahu ku konaniu a rozhodovaniu o väzbe tam podrobne označených osôb (viď. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 661/2015 z 18. februára 2016, resp. z 11. novembra 2015, sp. zn. II. ÚS 483/2015). Najvyšší súd po vyhodnotení všetkých okolností prípadu konštatuje, že neexistujú žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu zo zaujatého konania a rozhodovania sudcov Krajského súdu v Nitre v trestnej veci obžalovaného a nezistil ani žiadne skutočnosti čo i len okrajovo naznačujúce absenciu nestrannosti a predpojatosti týchto sudcov. Návrh obžalovaného na odňatie veci spolu s uvedenými konštatovaniami predpokladajúcimi predpojatosť sudcov krajského súdu navyše nemá charakter zodpovedajúci podmienkam podľa § 31 a nasl. Trestného poriadku, pričom ako bolo uvedené vyššie, ani z vyjadrení sudcov dotknutých súdov nevyplýva ich zaujatosť. Takýto stav vylučuje možnosť úvah o odňatí veci krajskému súdu za jej súčasného prikázania inému súdu toho istého druhu a stupňa preto, že by sudcovia pôsobiaci na Krajskom súde v Nitre boli vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci

obžalovaného.“

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku preto nebol naplnený.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktorého naplnenie videl obvinený v tom, že vo veci konal a rozhodoval súd v nezákonnom zložení, nakoľko sudcovia súdov oboch stupňov mali byť vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania, čím nebolo uplatnené jeho právo na nestranný súd a došlo k porušeniu prezumpcie neviny, treba k tomuto uviesť, že v posudzovanom prípade sa viedlo spoločné konanie proti K. U. a spoluobvinenému T. P.. Okresný súd na jednom hlavnom pojednávaní po prijatí vyhlásenia spoluobvineného T. P. o vine podľa § 257 ods. 5, ods. 7 Trestného poriadku prejednal obžalobu, ktorá sa týkala aj K. U. a súčasne vyhlásil, že: „dokazovanie v rozsahu, v akom obvinený T. P. priznal spáchanie skutku sa nevykoná, a bude sa vykonávať dokazovanie v súvislosti s obžalovaným K. U., ohľadom výrokov o treste, o náhrade škody, a o ochrannom opatrení (č.l.725).“

Obvineným poukázaný prípad (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. novembra 2021 vo veci Mucha proti Slovenskej republike, č. 63703/19) sa týkal situácie, keď spoluobvinení boli stíhaní v samostatných konaniach, s vykonaním dokazovania a rozhodnutia, v prípade ktorých boli uzavreté dohody o vine a treste medzi prokurátorom a obvinenou osobou, čo vôbec nezodpovedá situácii v posudzovanom prípade.

Z uznesenia Súdneho dvora Európskej únie z 28. mája 2020 vo veci C-709/18, ECLI:EU:C:2020:411, vyplýva, že čl. 3 a čl. 4 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/343 z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie neviny a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní v spojení s odôvodnením 16 tejto smernice, ako aj čl. 47 druhý odsek a čl. 48 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby v rámci trestného konania začatého proti dvom osobám vnútroštátny súd najprv uznesením prijal vyhlásenie o vine prvej osoby pre trestné činy uvedené v obžalobe údajne spáchané v spolupáchateľstve s druhou osobou, ktorá neurobila vyhlásenie o vine, a následne rozhodol po vykonaní dokazovania vzťahujúceho sa na skutky vytýkané tejto druhej osobe o jej vine pod podmienkou na jednej strane, že uvedenie druhej osoby ako spolupáchateľa údajne spáchaných trestných činov je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá urobila vyhlásenie o vine, a na druhej strane, že v tom istom uznesení alebo obžalobe, na ktorú sa toto uvedené uznesenie odvoláva, sa jasne uvedie, že vina tejto druhej osoby nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného vykonania dokazovania a rozhodnutia.

Súdny dvor Európskej únie spresnil, že na účely preskúmania dodržania prezumpcie neviny je potrebné vždy analyzovať súdne rozhodnutie a jeho odôvodnenie ako celok, s prihliadnutím na osobitné okolnosti, za ktorých bolo prijaté. Akýkoľvek výslovný odkaz v určitých častiach súdneho rozhodnutia na neexistenciu viny spoluobvinených by bol zbavený svojho zmyslu, ak by sa ostatné časti tohto rozhodnutia mohli chápať ako predčasné potvrdenie ich viny [pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 5. septembra 2019, AH a i. (Prezumpcia neviny), C-377/18, EU:C:2019:670, bod 46].

V kontexte vyššie uvedeného ako aj stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejneného v Zbierke pod č. 15/2017, po preskúmaní konania pred nižšími súdmi a rozhodnutí nimi vydaných možno skonštatovať, že sudcovia (okresného súdu a následne krajského súdu), ktorí sa zúčastnili rozhodovania v predmetnej veci, vo vzťahu k osobe dovolateľa neporušili prezumpciu neviny (§ 2 ods. 4 Trestného poriadku). Rozhodnutie o prijatí vyhlásenia o vine spoluobvineného T. P. za trestné činy uvedené v obžalobe bez vykonania dokazovania má účinok len voči nemu, teda dokazovanie nebolo vykonané v rozsahu v akom spoluobvinený T. P. priznal spáchanie skutkov. Voči K. U., ktorý neurobil vyhlásenie o vine bolo okresným súdom v tom istom konaní na jednom hlavnom pojednávaní vykonané riadne dokazovanie, na základe ktorého súd prvého stupňa dospel k záveru o jeho vine, o ktorom závere nemal ani krajský súd žiadne pochybnosti. Najvyšší súd uzatvára, že prijatím vyhlásenia obvineného T. P.

nedošlo k žiadnemu „prezumovaniu“ viny spoluobvineného K. U..

Preto nebol naplnený ani tento odsúdeným namietaný dovolací dôvod.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Uvedený dovolací dôvod nemožno použiť v prípade, ak námietku zaujatosti sudcu obvinený v pôvodnom konaní uplatnil, ale nebola akceptovaná (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2013, sp. zn. 3 Tdo 3/2013). Tento dovolací dôvod nemožno tiež uplatniť v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejednávanej veci, ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter (R 11/2009).

Obvinený K. U. v trestnom konaní niekoľkokrát namietal zaujatosť tak sudcov krajského i okresného súdu. Vyplynulo to z jeho podaní z 22. septembra 2020 (č. l. 776 - 780), z 10. decembra 2020 (č. l. 800 - 809) a z 20. júla 2021 (č. l. 1047 - 1055).

Najvyšší súd z toho dôvodu opätovne preskúmal žiadosť obvineného o odňatie veci Krajskému súdu v Nitre a v odôvodnení uznesenia z 25. augusta 2021, sp. zn. 3 Ndt 27/2021 uviedol, že „.....v prípade, ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti procesne činných sudcov, v tomto prípade namietaných všetkých sudcov Krajského súdu v Nitre, potom nie je možné vysloviť, že sú u nich dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na ich vylúčenie. Konkrétne dôvody pre ktoré je, resp. nie je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1 až 4 Trestného poriadku. Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že z predloženého spisu nevyplyvajú dôvody na vylúčenie sudcov Krajského súdu Nitra v zmysle § 31 ods. 2, ods. 4 Trestného poriadku a preto ďalej upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na vylúčenie sudcov podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu pochybnosti o nezáujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní. Pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu činného v trestnom konaní na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú, objektívne. Táto môže napríklad spočívať v tom, že orgány činné v trestnom konaní, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení, eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne. Pomerom orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezáujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah. Ako bolo uvedené vyššie, sudcovia Krajského súdu v Nitre sa k predloženému návrhu zhodne vyjadrili (s výnimkou JUDr. Renáty Patrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej, ktoré sa nevyjadrili z dôvodu čerpania dovolenky) v podstate tak, že obžalovaného nepoznajú, k jeho trestnej veci nemajú žiadny vzťah a necítia sa byť zaujatí. S poukazom na uvedené Najvyšší súd nezistil dôvody na vylúčenie všetkých sudcov Krajského súdu v Nitre (vylúčenie všetkých sudcov daného súdu je základnou podmienkou na konštatovanie možného zaujatého konania a rozhodovania príslušného súdu) podľa § 31 Trestného poriadku z dôvodu pochybnosti o nezáujatosti pre ich pomer k prejednávanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní, a teda nezistil ani danosť podmienok na odňatie predmetnej veci z jeho jurisdikcie. Podľa názoru Najvyššieho súdu obžalovaný v návrhu na odňatie veci dostatočne presvedčivo nevysvetlil, z akých dôvodov namietá všetkých sudcov Krajského súdu v Nitre. Najvyšší súd môže len predpokladať, že obžalovaný má obavu z ich prípadného zaujatého postupu voči nemu, pretože argumentácia obžalovaného vychádzajúca z

údajne zverejnených článkov v Denníku N vo vzťahu k sudcom nitrianskych súdov nie je konkretizovaná a doposiaľ ani preukázaná.“ Z uvedených dôvodov trestnú vec obvineného K. U. Krajskému súdu v Nitre neodňal.

Obvinený vo svojom dovolaní namietal zaujatosť zákonných sudcov okresného aj krajského súdu, ktorí rozhodovali v jeho trestnej veci na súde prvého aj druhého stupňa, pričom podľa jeho tvrdení súdy nesprávne posúdili vznesenú námietku zaujatosti, a nesprávne o nej rozhodli. Postup Okresného súdu Nitra i Krajského súdu v Nitre vo veci bol však opakovane preskúmaný najvyšším súdom, pričom námietky zaujatosti voči sudcom zo strany obvineného boli vyhodnotené ako nedôvodné (neboli akceptované). Ani najvyšší súd nezistil splnenie zákonom predpokladaných skutočností pre vylúčenie týchto súdov v trestnej veci obvineného.

Nakoľko námietky obvineného vzťahujúce sa k vyššie uvedenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vyjadrujú len nespokojnosť obvineného s rozhodnutím súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu, pričom obvinený neuviedol vo svojom dovolaní žiadne konkrétne relevantné skutočnosti, ktoré by spochybňovali nezaujatosť týchto súdov, nebol naplnený dôvod dovolania ani podľa ustanovenia § 371 ods.1 písm. e) Trestného poriadku.

Vyššie uvedené dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného K. U. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.